

تازه‌های پایان‌نامه دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران

مرجان جلیلی باله

کتابخانه دانشکده داروسازی دانشگاه علوم پزشکی تهران

استاد/ اساتید مشاور: دکتر خیراله

غلامی، دکتر مریم تقی‌زاده قه‌بی

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵

شماره پایان‌نامه: ۵۹۷۳

هیئت داوران: دکتر تکتّم قه‌بی، دکتر سیامک

عبدی، دکتر سیما صدرای (نماینده آموزش)

■ خلاصه

از مهم‌ترین اختلالات حرکتی ناشی از داروها (از قبیل: آنتی‌سایکوتیک تیپیک یا آنتی‌سایکوتیک نسل ۱، داروهای پروکینتیک،

دانشجو: آرش کلانتر مهرجردی

عنوان پایان‌نامه: کارآزمایی بالینی جهت

بررسی اثربخشی داروی جینکوبیلوبا در درمان

پارکینسون ناشی از دارو در بیماران بستری

در بخش روانپزشکی بیمارستان روزبه

استاد/ اساتید راهنما: دکتر نیایش

محبی، دکتر فاطمه محمدیان

پایان مطالعه، داروی جینکوبیلوبا منجر به تغییر معنادار بر شدت لرزش ($p \text{ value} < 0.0001$)، بر شدت علائم حرکتی ($p \text{ value} < 0.0001$)، بر شدت ریجیدیتی ($p \text{ value} < 0.0001$) و بر شدت برادی کینزی ($p \text{ value} < 0.0001$) گردید هم‌چنین داروی جینکوبیلوبا منجر به تغییر معنادار کارکرد دو مولفه ($p \text{ value} = 0.036$) Working Memory و Short Memory ($p \text{ value} = 0.006$) شد

■ **واژگان کلیدی:** پارکینسونیسم ناشی از دارو، جینکوبیلوبا، آنتی‌سایکوتیک، کارآزمایی بالینی

دانشجو: محیا رضایی سمنانی

عنوان پایان‌نامه: بررسی عوارض ناخواسته دارویی و عوامل مرتبط با رخداد آن در مبتلایان به سندروم‌های دمانس مراجعه کننده به درمانگاه نورولوژی بیمارستان روزبه استاد/ اساتید راهنما: دکتر نیایش محبی، دکتر فاطمه محمدیان استاد/ اساتید مشاور: دکتر خیراله غلامی، دکتر مریم تقی‌زاده قهی گروه آموزشی: داروسازی بالینی مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

داروهای مسدودکننده کانال‌های کلسیمی، داروهای ضدصرع و آنتی‌سایکوتیک‌های آتیپیک، پارکینسونیسم ناشی از دارو می‌باشد. پارکینسونیسم دارویی به‌طور معمول بعد از مصرف کوتاه مدت داروهای آنتی‌سایکوتیک دیده می‌شود. پارکینسونیسم دومین بیماری شایع نورودژنراتیو بعد از بیماری آلزایمر می‌باشد و ۱ درصد جمعیت بالای ۶۵ سال را شامل می‌شود. این مطالعه، یک کارآزمایی بالینی دو سو کور می‌باشد و اثر بخشی داروی جینکوبیلوبا بر علائم پارکینسون دارویی در بیماران بستری در بخش‌های روانپزشکی بیمارستان روزبه مورد بررسی قرار گرفت. تمام بیماران روانپزشکی (تیپیک و آتیپیک) مبتلا به Drug-Induced براساس معیارهای ورود و خروج مورد ارزیابی قرار گرفتند. شدت علائم پارکینسون بیماران بر مبنای دو ابزار UPDRS و SAS سنجیده شد. هم‌چنین ارزیابی شناختی در بیماران بر مبنای تست MoCA صورت گرفت. کلیه بررسی‌های ذکر شده در سه مقطع: ۱- شروع مطالعه ۲- انتهای ماه اول ۳- انتهای ماه سوم ارزیابی هر بیمار صورت گرفت. در انتهای مطالعه ۶۳ بیمار به‌صورت کامل ارزیابی‌ها را پشت سر گذاشتند که در دو گروه کنترل و آزمایشی به‌صورت تصادفی جایگزین شدند، هر دو گروه به مدت ۳ ماه مورد پیگیری قرار گرفتند، یکی از گروه‌ها ۸۰ میلی‌گرم داروی جینکوبیلوبا، سه نوبت در روز دریافت می‌کرد و گروه کنترل به جای داروی جینکوبیلوبا دارونما دریافت کردند. در

از پرسشنامه p-method و هم‌چنین جدیت عارضه براساس تعریف WHO برای هر یک از عوارض دارویی شناسایی شده تعیین گردید. سپس داده‌های جمع‌آوری شده مورد توصیف، تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در طول این مطالعه ۱۰۵ بیمار وارد مطالعه گردیدند که از این تعداد ۵۷۳ عارضه ناخواسته مشکوک در اثر مصرف داروهای دمانس ثبت گردید. بیشترین فراوانی وقوع عارضه بعد از مصرف داروی ریواستیگمین ثبت گردید. از عوارض ثبت شده ۲۲/۲ درصد، عوارض جدی می‌باشند. در مجموع، عمده عوارض از نظر علیت در دسته possible قرار گرفته و ۴۵/۵ درصد از عوارض قابلیت پیشگیری داشتند. سیستم عصبی، گوارشی و قلبی و عروقی بیشترین اعضای درگیر هستند.

■ **واژگان کلیدی:** عوارض ناخواسته دارویی، دمانس، سالمندان، پلی‌فارماسی

دانشجو: سمانه چراغعلی

عنوان پایان‌نامه: جداسازی و شناسایی ترکیبات فراکشن موثره (متانولی) ضدتشنج گیاه کاسه گل سفید، *Otostegia aucheri* Boiss و بررسی اثرات ضدتشنجی آن‌ها

تاریخ ارایه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵
شماره پایان‌نامه: ۵۹۷۴
هیئت داوران: دکتر تکتیم فقهی، دکتر سیامک عبدی، دکتر سیما صدراي (نماینده آموزش)

■ خلاصه

عوارض ناخواسته داروها یا Adverse drug reactions منجر به مرگومیر بیماران و تحمیل هزینه‌های بسیار به بیمار و سیستم سلامت کشور می‌شود. عوارض دارویی با افزایش سن و داروهای مصرفی بیمار افزایش می‌یابند. هدف اصلی این تحقیق، تعیین فراوانی وقوع، جدیت وقوع، علیت وقوع و قابلیت پیشگیری عوارض ناخواسته ناشی از مصرف داروهای دمانس و ارتباط آن‌ها با متغیرهای متفاوت می‌باشد. در این مطالعه شاهد‌های مقطعی، کلیه بیمارانی که به درمانگاه نورولوژی (حافظه) بیمارستان روزبه مراجعه و با تشخیص هر یک از انواع سندروم دمانس بودند، درمان دارویی برایشان شروع شد و به مطالعه وارد شدند و برای مدت ۹ ماه از شروع دارو موردبررسی قرار گرفتند. پژوهشگر در هر ویزیت در کنار تیم پزشکی به مصاحبه و اخذ شرح حال از بیمار یا مراقب بیمار و جمع‌آوری و ثبت هر نوع عارضه دارویی می‌پردازد. سنجش علیت (causality) میان مصرف دارو و بروز عارضه با استفاده از پرسشنامه Naranjo قابلیت پیشگیری (preventability) با استفاده

کروماتوگرافی لایه نازک و ستونی با فازهای ساکن سیلیکاژل (نرمال و معکوس) و سفادکس LH-20، ۴ ترکیب فلاونوئیدی و فنولیک جداسازی و با استفاده از روش‌های UV، MS، H-NMR و D-NMR2 شناسایی شدند که شامل مشتقات گلیکوزیده فلاونوئید مورین و آپی‌ژنین و دی‌متوکسی سینامیک اسید می‌باشند. اثر ضدتشنجی ترکیبات با دوزهای ۱۲/۵، ۲۵ و ۵۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم، توسط مدل القای تشنج با PTZ (پنتیلن تترازول) در موش سوری ارزیابی شد و پارامترهای تأخیر از شروع تشنج، طول مدت تشنج، تعداد تشنج و مرگومیر و زمان بقای حیوان مورد بررسی قرار گرفت. گروه کنترل منفی نرمال سالین و گروه کنترل مثبت والپروات سدیم با دوز ۴۰۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم دریافت کرد. نتایج به دست آمده نشان داد همه ترکیب‌های خالص درپارامترهای طول زمان تشنج، تعداد تشنج و زمان بقاء تفاوت معناداری با گروه کنترل منفی داشتند. بهترین اثر ضدتشنجی در دوز ۵۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم ترکیب C دیده شد. به امید یافتن ترکیبات موثرتر و با عوارض کمتر نسبت به داروهای فعلی در درمان صرع و با توجه به تأثیرگذاری مناسب و قابل توجه ترکیبات استخراج شده از گیاه *Otostegia aucheri* در کنترل تشنج پیشنهاد می‌شود، مکانیسم دقیق عملکرد ضدتشنجی ترکیبات موثر استخراج شده از گیاه کاسه گل سفید بررسی گردد و ساختارهای موثر به‌عنوان کروموفور در نظر گرفته شده، مشتقات مختلف آن‌ها سنتز و اثرات آن‌ها بررسی گردد.

استاد/ اساتید راهنما: دکتر زهرا توفیقی، دکتر محمد شریف‌زاده
استاد/ اساتید مشاور: دکتر عباس حاجی‌آخوندی
استاد همکار: دکتر مصطفی پیرعلی‌همدانی
گروه آموزشی: فارماکوگنوزی
مقطع تحصیلی: دکترای عمومی
تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۰۵
شماره پایان‌نامه: ۵۹۷۵
هیئت داوران: دکتر راضیه محمدجعفری، دکتر مهدی وزیریان، دکتر خسرو م عبدی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

گیاه کاسه گل سفید (*Moluccella aucheri*)
Otostegia aucheri از خانواده Lamiaceae می‌باشد که بومی ایران و پاکستان می‌باشد. جنس *Otostegia* (*Moluccella*) از ۷ گونه تشکیل شده است که بومی قسمت مدیترانه آسیا می‌باشد. در طب سنتی ایران *M. aucheri* به‌عنوان کاهنده قندخون استفاده می‌شده است. با توجه به بررسی‌های قبلی تیم تحقیق و اثبات اثر ضدتشنجی فراکشن متانولی گیاه کاسه گل سفید، هدف از این تحقیق بررسی فیتوشیمیایی و جداسازی ترکیبات فراکشن متانولی این گیاه و مطالعه اثرات ضدتشنجی آن ترکیب‌ها است. فرکشن متانولی گیاه کاسه گل سفید در مطالعات قبلی اثر ضدتشنجی از خود نشان داده است. با استفاده از روش

■ **واژگان کلیدی:** ضدتشنج، کاسه گل سفید، فراکشن متانولی، مشتقات گلیکوزیله فلاونوئید مورین و آپیژنین، دی متوکسی سینامیک اسید، صرع

■ خلاصه

ناباروری در آقایان، یکی از بیماری‌های رایج در جهان است که یکی از مهم‌ترین دلایل آن، تخریب DNA اسپرم است که می‌تواند ناشی از استرس اکسیداتیو باشد. شاخص شکست DNA اسپرم [Index Fragmentation DNA (DFI)]، یکی از تست‌های اصلی در ارزیابی اسپرم می‌باشد، که اگر DFI از ۲۰ درصد بیشتر باشد، احتمال باروری کاهش می‌یابد. در جهت بهبود DFI اسپرم و درمان ناباروری، داروهایی تجویز می‌شوند، مانند: آنتی‌اکسیدان‌ها و هورمون FSH نوترکیب. با توجه به این که هزینه و مدت زمان مصرف داروها زیاد می‌باشد، بر آن شدیم که در این مطالعه به بررسی اثربخشی ترکیب این دو درمان با دوز کمتر و در مدت زمان کمتر در جهت کاهش DFI اسپرم در مردان نابارور بپردازیم. این مطالعه گذشته‌نگر یک کارآزمایی بالینی قبل و بعد شامل یک گروه (۹۴ نفر) از مردانی با سن ۱۸ تا ۵۰ سال و با $DFI \geq 20\%$ که به ناباروری مبتلا هستند، می‌باشد. بیماران به مدت ۲ ماه ترکیب دو درمان هورمون FSH نوترکیب هر ۵ روز (75 IU زیرجلدی) و آنتی‌اکسیدان روزانه (سلنیوم، ویتامین E، CoQ10 و اسید فولیک) دریافت کردند. پارامترهای بررسی مایع منی و DFI اسپرم بیماران قبل و بعد از دریافت درمان اندازه‌گیری شده بود. برای ارزیابی اثربخشی درمان ترکیبی داده‌ها را در دو گروه مقایسه کردیم. نتایج بررسی‌های آماری این مطالعه نشان می‌دهند که قبل و بعد از درمان، در DFI کاهش معنی‌دار مشاهده شده ($p=0/000$) و میزان بهبود DFI اسپرم در کل جمعیت ۵۰/۱۶ درصد

دانشجو: فاطمه سادات آیتی

عنوان پایان‌نامه: بررسی اثربخشی ترکیب دو داروی هورمون FSH نوترکیب و آنتی‌اکسیدان روی شاخص شکست DNA اسپرم [DNA Fragmentation Index (DFI)] در مردان نابارور

استاد/ اساتید راهنما: دکتر نیایش محبی، دکتر ناصر امیرجنتی

استاد/ اساتید مشاور: دکتر خیراله غلامی، دکتر مهناز حیدری

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۱۴

شماره پایان‌نامه: ۵۹۷۶

هیئت داوران: دکتر سهانمازی، دکتر حامد اخول‌زادگان، دکتر خسرو عبیدی (نماینده آموزش)

استاد/ اساتید مشاور: -

استاد همکار: دکتر الهه حقیقت

گروه آموزشی: فارماکوگنوزی

مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۲۰

شماره پایان‌نامه: ۵۹۷۸

هیئت داوران: دکتر زهراتوفیقی، دکتر مرتضی پیرعلی

همدلی، دکتر حمیدرضا الهمی (نماینده آموزش)

خلاصه

یکی از مشکلات حال حاضر یکسان نبودن قوانین استانداردسازی داروهای گیاهی در کشورهای مختلف است. اسپکتروفتومتری روشی ارزان و سریعی می‌باشد که می‌تواند با دقت خوبی در جهت تعیین مقدار والرینیک اسید و مشتقات آن به کار گرفته شود. هدف از این پژوهش، مقایسه نحوه کنترل کیفیت صورت گرفته براساس ماده موثره چند محصول دارویی گیاهی با کارکرد آرامبخش بر پایه گیاه سنبل‌الطیب در بازار دارویی ایران، با روش ذکر شده برای گیاه اصلی به کار رفته در این محصولات، براساس روش‌های تایید شده بوده است. با در نظر گرفتن بیشترین دوز روزانه توصیه شده از سوی شرکت‌های سازنده سه محصول مورد بررسی، طبق Herbal PDR میزان پودر ریشه در هر سه محصول P1، P2 و P3 در محدوده دوز درمانی ذکر شده قرار دارد و همچنین میزان والرینیک اسید و مشتقات آن در دو محصول P1 و P2 در گستره مجاز مصرف روزانه است. طبق

است اما در سایر پارامترهای اسپرم مانند تحرک کل اسپرم، تحرک پیشرونده، اسپرم‌های بی‌حرکت و مورفولوژی اسپرم تغییر معنی‌دار مشاهده نشده است. تعداد کل اسپرم و تحرک غیرپیشرونده از نظر آماری تغییرات معنی‌دار داشتند اما از نظر بالینی این تغییرات معنادار نبود. پس نتیجه می‌گیریم ترکیب دو درمان هورمون FSH نوترکیب و آنتی‌اکسیدان در مدت زمان کوتاه‌تر و دوز کمتر، در کاهش DFI موثر می‌باشد اما در سایر پارامترهای اسپرم، تفاوت معنی‌دار ایجاد نمی‌کند.

■ **واژگان کلیدی:** هورمون FSH نوترکیب، آنتی‌اکسیدان، ناباروری

دانشجو: ساحل سپهری راد

عنوان پایان‌نامه: مقایسه روش کنترل کیفیت محصولات دارویی گیاهی با کارکرد آرامبخش بر پایه گیاه سنبل‌الطیب (*Valeriana officinalis*) براساس ماده/ مواد موثره (Assay) در بازار دارویی ایران با روش‌های فارماکوپه‌ای

استاد/ اساتید راهنما: دکتر مهدی وزیریان، دکتر مهناز خانوی

Natural Health Product (NHP) نیز، میزان پودر ریشه در هر سه محصول P1، P2 و P3 در محدوده دوز درمانی ذکر شده قرار دارد اما میزان والرینیک اسید و مشتقات آن پایین تر از گستره مجاز مصرف روزانه است. طبق نتایج این پژوهش، زمانی که روش های کروماتوگرافی ستونی مایع در دسترس نباشد، روش اسپکتروفتومتری می تواند روشی ساده، ارزان و قابل اطمینان جهت بررسی و استانداردسازی براساس والرینیک اسید و مشتقات آن در محصولات آرامبخش حاوی سنبل الطیب باشد. همچنین نتایج این مطالعه نشان می دهد که نظارت بیشتر بر مقادیر به کار رفته از گیاهان دارویی و ترکیبات موثر آن ها در محصولات دارویی، ضروری است.

■ **واژگان کلیدی:** استانداردسازی، تعیین مقدار، والرینیک اسید، سنبل الطیب، دارو

دانشجو: علی خورشیدی

عنوان پایان نامه: بهینه سازی عصاره گیری دانه شنبلیله (*Trigonella foenum-graecum* L) براساس میزان بتاسیتوسترول سنجش شده به کمک HPLC با استفاده از روش آماری سطح پاسخ **استاد/ اساتید راهنما:** دکتر زهرا توفیقی، دکتر سعید گودرزی

استاد/اساتید مشاور: دکتر محمد رضا خوشباینده

گروه آموزشی: فارماکوگنوزی

مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

تاریخ ارائه پایان نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۲۲

شماره پایان نامه: ۵۹۷۹

هیئت داوران: دکتر عباس حاجی آخوندی،

دکتر مهدی وزیریان، دکتر ملیحه برازنده

تهرانی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

گیاه شنبلیله در میان گیاهان دارویی از لحاظ خواص درمانی بسیار پر کاربرد و اثرات فارماکولوژیک متعددی در مطالعات گوناگون از آن یافت شده است. عصاره دانه شنبلیله حاوی مواد موثره بسیار زیادی است که استرول ها (عمدتا بتاسیتوسترول) از آن جمله می باشند. هدف این مطالعه یافتن بهینه ترین روش عصاره گیری از دانه شنبلیله براساس مقدار بتاسیتوسترول سنجش شده توسط HPLC با کمک روش های آماری سطح- پاسخ می باشد. دانه شنبلیله از بازار گیاهی تهیه و مورد تایید قرار گرفت. در ابتدا حلال مناسب بین اتانول و متانول انتخاب شد و متغیرهای اصلی موثر بر راندمان عصاره گیری شامل دما، زمان، غلظت حلال و نسبت حلال به پودر برای بهینه سازی بهترین روش مورد بررسی قرار گرفت. از طریق نرم افزار "دیزاین اکسپرت" تعداد ۲۹ آزمایش مشخص شد که با استفاده از روش ماسراسیون دینامیک عصاره گیری انجام شد. این

گروه آموزشی: سم‌شناسی و داروشناسی

مقطع تحصیلی: دکترای عمومی

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۲۶

شماره پایان‌نامه: ۵۹۸۰

هیئت داوران: دکتر روح‌الله حسینی، دکتر نیایش

محبی، دکتر زهرا توفیقی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

سپسیس یک اورژانس پزشکی بوده که طی آن، کبد نقش مهمی در پاسخ‌های دفاعی و تولید واسطه‌های التهابی ایفا کرده و از سوی دیگر، توسط پاسخ التهابی نامنظم هدف قرار گرفته می‌شود. در گیاه *Zingiber officinale Roscoe* یا زنجبیل، جینجرول‌ها عمده ترکیبات فنلی را تشکیل داده و ۶-جینجرول ترکیب شیمیایی فعال از ریزوم می‌باشد. در این مطالعه پس از ایجاد سپسیس به روش CLP، تزریق ۶-جینجرول به صورت داخل صفاقی با دوز 25 mg/kg، ۲ ساعت قبل، ۱۲ و ۲۴ ساعت بعد از القای سپسیس انجام و ۳۶ ساعت پس از جراحی، نمونه خون و بافت کبد رت‌ها جمع‌آوری شد. طبق نتایج به دست آمده درمان با ۶-جینجرول از افزایش غلظت سرمی $TNF-\alpha$ ، IL-6، ALT و AST ناشی از سپسیس، به‌طور معناداری تا سطح گروه شام جلوگیری کرد. هم‌چنین سپسیس باعث افزایش معنی‌داری در سطوح $NF-\kappa B$ ، MDA و SOD نسبت به گروه کنترل در بافت کبد شد که در اثر تزریق ۶-جینجرول مقادیر این فاکتورها

عصاره‌ها را برای تعیین مقدار بتاسیتوسترول تام در هر کدام سه بار به دستگاه HPLC بعد از یافتن روش مناسب تزریق کردیم. سپس، مدل‌سازی کرده و فرمول نهایی را به دست آوردیم. نتایج آنالیز واریانس نشان داد، بهترین عصاره (براساس مقدار بتاسیتوسترول تام و وزن)، با استفاده از روش عصاره‌گیری ماسراسیون دینامیک به همراه اتانول ۹۶ درصد دردمای ۴۴ درجه سانتی‌گراد، مدت زمان ۳۰ دقیقه، غلظت حلال ۷۰ درصد و نسبت حلال به پودر ۷:۱ حاصل می‌گردد. در کل به نظر می‌رسد روش گفته شده، پر بازده‌ترین روش برای استخراج حداکثری ترکیب بتاسیتوسترول از دانه شنبلیله باشد.

■ **واژگان کلیدی:** شنبلیله، عصاره‌گیری ماسراسیون، سطح- پاسخ، بتاسیتوسترول، HPLC

دانشجو: ریحانه زمزم

عنوان پایان‌نامه: مطالعه اثر *Gingerol*

بر آسیب کبدی ناشی از سپسیس القا

شده به روش CLP در رت

استاد/ اساتید راهنما: دکتر امید سبزواری،

دکتر مجتبی مجتهدزاده

استاد/ اساتید مشاور: دکتر محمدرضادلواری

به میزان گروه شم بازگردانده شد. همچنین در گروه‌های تحت درمان، فعالیت آنزیم کاتالاز به‌طور قابل توجهی نسبت به گروه‌های CLP و شم افزایش یافت. مطالعات بافت شناسی، اثرات ضدالتهابی و محافظت کبدی جینجرول را با کاهش اتساع سینوزویدها، کاهش تجمع سلول‌های کوپفر و تغییرات مورفولوژیک در هپاتوسیت‌ها را که به دنبال CLP رخ داده بودند، به تایید رساند. براساس یافته‌های مطالعه حاضر، ترکیب ۶-جینجرول به‌عنوان ماده موثره اصلی گیاه زنجبیل می‌تواند با اثرات ضدالتهابی و آنتی‌اکسیدانی خود، از کبد در برابر سپسیس و عواقب آن محافظت کند.

■ **واژگان کلیدی:** سپسیس، کبد، زنجبیل، التهاب

■ خلاصه

سپسیس یک اورژانس پزشکی بوده که طی آن، کبد نقش مهمی در پاسخ‌های دفاعی و تولید واسطه‌های التهابی ایفا کرده و از سوی دیگر، توسط پاسخ التهابی نامنظم هدف قرار گرفته می‌شود. در گیاه *Zingiber officinale Roscoe* یا زنجبیل، جینجرول‌ها عمده ترکیبات فنلی را تشکیل داده و ۶-جینجرول ترکیب شیمیایی فعال از ریزوم می‌باشد. در این مطالعه پس از ایجاد سپسیس به روش CLP، تزریق ۶-جینجرول به‌صورت داخل صفاقی با دوز 25 mg/kg، ۲ ساعت قبل، ۱۲ و ۲۴ ساعت بعد از القای سپسیس انجام و ۳۶ ساعت پس از جراحی، نمونه خون و بافت کبد رت‌ها جمع‌آوری شد. طبق یافته‌های حاصل از این بررسی، القای سپسیس به روش CLP، باعث افزایش قابل توجه غلظت سرمی LDH، $TNF-\alpha$ و cTnI نسبت به گروه کنترل شده که درمان با ۶-جینجرول سطوح این عوامل را به‌طور معناداری تا سطح آن‌ها در گروه شم کاهش داد. همچنین استفاده

دانشجو: هلیا کیوان پور

عنوان پایان‌نامه: مطالعه اثر Gingerol بر آسیب قلبی ناشی از سپسیس القا شده به روش CLP در رت

استاد/ اساتید راهنما: دکتر امید سبزواری،

دکتر مجتبی مجتهدزاده

استاد/ اساتید مشاور: دکتر محمد رضا دلنوازی

استاد/اساتید مشاور: دکتر همایون واحدی

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

مقطع تحصیلی: Ph. D

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۳/۰۹

شماره پایان‌نامه: ت-۱۴۲

هیئت داوران: دکتر مژگان فروتن، دکتر محمد

عباسی نظری، دکتر خیراله غلامی، دکتر زهرا

جهانگرد رفسنجانی، دکتر حسین خلیلی افوسی،

دکتر ملیحه برازنده تهرانی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

داروهای بیولوژیک تحولی اساسی در درمان بیماری التهابی روده ایجاد کرده‌اند، تجویز این داروها نیازمند توجه به ابعاد مختلفی از درمان است. در این پروتکل جنبه‌های مختلف تجویز داروهای بیولوژیک شامل اینفلکسیمب، آدالیمومب، ودولیزومب، اوستکینومب، ناتالیزومب و مولکول‌های کوچک درمانی شامل توفاسیتینیب و اوزانیمود در نظر گرفته شده و بومی‌سازی شده است. سؤالات مرتبط با تجویز این داروها مورد بحث و تأیید گروه مرکزی قرار گرفت. پایگاه‌های داده پزشکی به‌صورت جامع و نظام‌مند مورد بررسی قرار گرفتند. کیفیت شواهد براساس تعریف GRADE مشخص شد، نظر متخصصان در مورد موافقت و اهمیت بالینی اخذ شد. راند دلفی برگزار شد. نتایج حاصل به‌صورت پروتکل و بیانیه‌ها ویرایش و تألیف شدند. پروتکل جامع دارودرمانی شامل ۱۶ فصل

از ۶ - جینجرول محتوای تقلیل یافته در اثر سپسیس را به‌طور چشمگیری بهبود بخشید. مطالعات بافت شناسی، اثرات ضدالتهابی و محافظت قلبی جینجرول را با کاهش سلول‌های نکروز شده، ساختارهایی با مورفولوژی غیرطبیعی و نامنظم و همچنین تجمع سلول‌های التهابی را که به دنبال CLP رخ داده بودند، به تأیید رساند. براساس یافته‌های مطالعه حاضر، ترکیب ۶- جینجرول به‌عنوان ماده موثره اصلی گیاه زنجبیل می‌تواند با اثرات ضدالتهابی و آنتی‌اکسیدانی خود، از قلب در برابر سپسیس و عواقب آن محافظت کند. ■ **واژگان کلیدی:** سپسیس، قلب، زنجبیل، التهاب

دانشجو: دکتر نیلوفر خوشنام راد

عنوان پایان‌نامه: پروتکل مدیریت درمان

بیماری التهابی روده با داروهای بیولوژیک و

مولکول‌های کوچک درمانی در ایران

استاد/ اساتید راهنما: دکتر منصور

رستگاریناه، دکتر سودابه اعلاتاب، دکتر

آناهیتا صادقی مرشت

اصلی (بیش از ۳۰ بخش) به شکل کتاب تألیف شده است. تعداد ۱۴۸ بیانیه اجرایی مرتبط با درمان با این داروها به شکل راهنمای درمانی با درجه کیفیت شواهد و موافقت و اهمیت بالینی، تأیید شد. با توجه به پیچیدگی بیماری التهابی روده، جنبه‌های مختلفی از درمان باید مورد توجه قرار گیرد. پروتکل محصول این پایان‌نامه و راهنمای مرتبط با آن، در کنار قضاوت بالینی و در نظر گرفتن جنبه‌های مختلف درمانی بیمار می‌تواند در بهبود نتایج درمانی این بیماران مؤثر باشد.

■ **واژگان کلیدی:** بیماری التهابی روده، پروتکل درمانی، داروهای بیولوژیک، مولکول‌های کوچک صناعی

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

مقطع تحصیلی: Ph. D

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۳/۲۸

شماره پایان‌نامه: ت-۱۴۳

هیئت داوران: دکتر خیراله غلامی، دکتر هوشیار هنرمند، دکتر سعید علیپور پارسا، دکتر شادی ضیایی، دکتر حسین خلیلی افسوسی، دکتر محمد اکرمی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

○ **مقدمه** - انسداد شریان رادیال از عوارض اصلی و شایع کاتتریزاسیون از طریق شریان رادیال به حساب می‌رود. اگرچه این انسداد اغلب موارد بی‌علامت می‌باشد، رفع آن امکان استفاده از شریان رادیال را برای مداخلات تشخیصی درمانی آینده، خصوصاً در بیماران با دسترسی‌های عروقی محدود، فراهم می‌کند. با توجه به این که ایجاد لخته در شریان رادیال می‌تواند مسبب این انسداد شود، بررسی اثربخشی و ایمنی داروهای ضدانعقاد جهت کاهش رخداد و یا درمان RAO لازم به نظر می‌رسد.

○ **روش** - این مطالعه به روش کار آزمایشی بالینی انجام شد. در این مطالعه بیماران که جهت آنژیوگرافی و یا آنژیوپلاستی عروق کرونر به بیمارستان مرکز قلب تهران مراجعه کرده و کاندید آنژیوگرافی از طریق شریان رادیال می‌شوند، پس از اخذ رضایت آگاهانه به مطالعه وارد شدند. طی ۲۴ ساعت پس از

دانشجو: دکتر آذین قیمتی

عنوان پایان‌نامه: بررسی اثر آپیکسابان بر باز شدن انسداد شریان رادیال به دنبال انجام کاتتریزاسیون قلبی از طریق شریان رادیال
استاد/ اساتید راهنما: دکتر آریتا حاج حسین طلاسا، دکتر یاسر جناب
استاد/ اساتید مشاور: -

متغیرهای بالینی و دموگرافیکی بین دو گروه کاملاً همسان‌سازی شده بودند و تفاوت معناداری بین دو گروه وجود نداشت.

○ **نتیجه و هدف** - نتایج این مطالعه نشان داد آپیکسابان از اثربخشی و ایمنی قابل قبولی در از بین بردن انسداد شریان رادیال برخوردار است و می‌تواند به‌عنوان رژیم‌درمانی در رفع این عارضه به دنبال TRA مدنظر قرار گیرد. اگرچه مطالعات تکمیلی به‌منظور نتیجه‌گیری بهتر موردنیاز است.

■ **واژگان کلیدی:** آنژیوگرافی شریان رادیال، انسداد شریان رادیال، اثربخشی، ایمنی

انجام کاتتریزاسیون سونوگرافی داپلر شریانی روی شریان رادیال انجام شده و در صورت وجود لخته و انسداد، بیماران به‌صورت تصادفی به دو گروه ۲۷ نفره تقسیم شدند. یک گروه قرص خوراکی آپیکسابان با دوز ۱۰ میلی‌گرم دوبار در روز را برای یک هفته علاوه بر سایر درمان‌های روتین دریافت کرده و گروه کنترل درمان‌های روتین را دریافت کردند. برای تمامی بیمارانی که وارد طرح شدند، یک ماه پس از شروع درمان مجدداً سونوگرافی روی شریان رادیال انجام شد. ریزش بیماران پیش از مرحله‌ی فالوآپ شامل فوت ۱ بیمار در گروه آپیکسابان و سه بیمار در گروه کنترل بود که برای فالوآپ مراجعه نمودند. سپس میزان اثربخشی و ایمنی دارو نسبت به گروه کنترل سنجیده شد.

○ **نتایج** - یافته اصلی این مطالعه، اثربخشی بالقوه آپیکسابان بر ترومبوز شریان رادیال پس از کاتتریزاسیون قلبی است. نتایج این مطالعه نشان داد، میزان بهبودی در گروه مداخله با آپیکسابان ۶۱/۵ درصد بوده و این میزان در گروه کنترل ۳۴/۸ درصد بوده است. بنابراین، اثربخشی گروه مداخله با آپیکسابان حدوداً ۲۷ درصد بیشتر از گروه کنترل بود، اگرچه این تفاوت اثربخشی بین دو گروه از منظر آماری معنی‌دار نبود. میزان بروز عوارض عمده شامل major bleeding، MI، stent thrombosis و استروک هموراژیک و ایسکمیک، در بیماران دو گروه مداخله با آپیکسابان و گروه کنترل مشاهده نشد. لازم به ذکر است تمامی

دانشجو: دکتر یاسمن ساعی

عنوان پایان‌نامه: مقایسه تنظیم مقدار مصرف داروی ونکومایسین با دو روش تخمین عملکرد کلیه (Cockroft-Gault, GRAIL) در بیماران پیوند کبد مبتلا به نارسایی کلیه

استاد/ اساتید راهنما: دکتر سیمین دشتی خویدکی، دکتر زهرا احمدی نژاد

استاد/ اساتید مشاور: -

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

GRAIL نسبت به گروه C-G نرخ AUC/MIC کمتر از محدوده درمانی به‌طور قابل توجهی بیشتر بود (۴۶/۷ درصد در مقابل ۶/۷ درصد) ($P=0.049$).
 نتیجه- با استفاده از مدل GRAIL در مقایسه با فرمول C-G برای تنظیم مقدار مصرف داروی ونکومايسين احتمال دارد درصد کمتری از بیماران به AUC/MIC در محدوده درمانی دست یابند و در واقع، درصد بیشتری از بیماران در معرض مقدار مصرف کمتر از میزان مورد نیاز قرار گیرند.
 ■ **واژگان کلیدی:** تنظیم مقدار مصرف، پیوند کبد، فارماکوکینتیک، ونکومايسين

دانشجو: دکتر سید بهزاد فاطمی
 عنوان پایان‌نامه: ارزیابی اقتصادی راهبردهای مختلف دارویی در بیماران ایسکمیک قلبی پایدار، یک مطالعه مقایسه‌ای با داده‌های دنیای واقعی و در سطح بیمار در ایران
استاد/ اساتید راهنما: دکتر مجید داوری دولت‌آبادی، دکتر عباس کبریایی‌زاده
استاد/ اساتید مشاور: دکتر پرهام صادقی‌پور، دکتر محمد مرآتی

مقطع تحصیلی: Ph. D

تاریخ ارایه پایان‌نامه: ۱۴۰۰/۱۲/۱۷

شماره پایان‌نامه: ت- ۱۴۴

هیئت داوران: دکتر یونس پناهی، دکتر فرشاد هاشمیان، دکتر فرشته غیاثوند، دکتر ملوک حاجی بابایی، دکتر حسین خلیلی افوسی، دکتر خسرو م عبدی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

○ **مقدمه-** در بیماران مبتلا به اختلال عملکرد کبد، تخمین میزان فیلتراسیون گلوبولینی با استفاده از فرمول‌های بر پایه کراتینین از دقت کافی برخوردار نیست. این مطالعه به منظور مقایسه تنظیم مقدار مصرف داروی ونکومايسين با دو روش کوکروفوت-گالت (C-G) و GRAIL در بیماران پیوند کبد طراحی شد.

○ **روش-** در این مطالعه پابلوت، کارآزمایی بالینی تصادفی، بیماران پیوند کبد که کاندید دریافت داروی ونکومايسين از راه وریدی بودند، مورد ارزیابی قرار گرفتند. میزان عملکرد کلیه در گروه مداخله با روش GRAIL و در گروه کنترل با روش C-G مشخص شد. سپس، مقدار مصرف نگهدارنده ونکومايسين براساس عملکرد کلیه تعیین شد.

○ **نتایج-** ۱۵ بیمار در هر بازوی مطالعه وارد شدند. میانگین دوز روزانه ونکومايسين با روش GRAIL نسبت به روش C-G کمتر بود. این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار نبود. در بیماران گروه

پایش ۶ ساله بیماران و فاز سوم یک مطالعه ارزیابی اقتصادی با استفاده از داده‌های مربوط به مطالعه فاز اول و دوم می‌باشد. در فاز اول از روش متآنالیز با اثر تصادفی، در فاز دوم از روش کوهورت گذشته‌نگر و در فاز سوم نیز از یک مدل مارکوف با ۵ حالت سلامتی مجزا و در بازه ۶ سال در نرم‌افزار تری‌ایج استفاده گردید. **○ یافته‌ها** - نتایج مرور نظام‌مند نشان داد که از نظر آماری، میزان مرگ به علت مشکلات قلبی بین گروه دارو-درمانی به تنهایی و گروه CABG تفاوت معناداری ندارد [RR=1.4 (95%CI, 0.9-2.1; p value=0.123)]. یافته‌های ما هم‌چنین نشان داد که دارودرمانی و PCI از نظر مرگ به علت مشکلات قلبی [RR=1.22 (95%CI, 0.9-1.3; p value=0.764)]، بروز نفراکتوس میوکارد [RR=1.0(95%CI,0.7-1.3;pvalue=0.995)]، اعمال جراحی قلبی برنامه‌ریزی نشده [RR=1.15 (95%CI, 0.47-1.6; pvalue=0.86)]، سکتة مغزی [RR=0.8(95%CI,0.51-1.3;pvalue=0.713)] و رهایی از آنژین [RR=0.8(95%CI,0.64-1.0;pvalue=0.543)] هیچ تفاوت آماری معناداری با هم ندارند. در فاز دوم مطالعه پس از مطالعه پرونده حدود ۱۱ هزار بیمار دچار بیماری ایسکمیک قلبی در دو بیمارستان مرجع قلب، ۵۰۵ نفر از بیماران شرایط ورود به مطالعه را داشتند. از میان ۳۱ راهبرد تجویزی مرتبط با مدیریت بیماری CCS، ۳ راهبرد اول برای حدود ۵۵ درصد بیماران تجویز شده بود و بیماران راهبردهای اول و سوم از نظر ویژگی‌های پایه‌ای سلامتی با همدیگر تفاوت آماری

گروه آموزشی: داروسازی بالینی

مقطع تحصیلی: Ph. D

تاریخ ارائه پایان‌نامه: ۱۴۰۱/۰۴/۱۸

شماره پایان‌نامه: پ-۴۸۷

هیئت داوران: دکتر آریتا حاج حسین طلاساز، دکتر نسیم نادری، دکتر فرزاد پیرویان، دکتر فاطمه سلیمانی، دکتر نیایش محبی (نماینده آموزش)

■ خلاصه

○ مقدمه - بیماری ایسکمیک قلبی علت شماره یک مرگ و ناتوانی در جهان و ایران می‌باشد. شایع‌ترین حالت از بیماری ایسکمیک قلبی نیز بیماری عروق کرونر مزمن (CCS) است. در دهه‌های اخیر با توجه به روند پیری جمعیت هزینه‌های بخش سلامت در اثر این بیماری افزایش یافته است. با توجه به شیوع بالا (حدود ۳/۷ میلیون نفر در ایران) و ماهیت مزمن بیماری CCS، تحلیل هزینه-اثر بخشی راهبردهای مختلف دارویی در مدیریت این بیماری در دنیای واقعی ایران ضروری به‌نظر می‌رسید. هدف این مطالعه ارزیابی اقتصادی راهبردهای دارویی مورد استفاده در مدیریت CCS با استفاده از داده‌های دنیای واقعی و در سطح بیمار بود.

○ متد و روش‌ها - این مطالعه در سه فاز انجام شد. فاز اول، یک مطالعه مرور نظام‌مند و فرا تحلیل از راهبردهای درمانی مدیریت بیماری، فاز دوم، یک مطالعه هم‌گروهی گذشته‌نگر با

معناداری نداشتند ($p \text{ value} < 0.05$). نتایج فاز سوم (هزینه-اثر بخشی) نشان داد که راهبرد شماره ۳ (مسدد بتا + نیتروگلیسرین طولانی اثر + آ اس آ + استاتین) در مقایسه با راهبرد شماره ۱ (مسدد بتا + آ اس آ + استاتین) علاوه بر کاهش بار بیماری به اندازه ۰/۰۱۵ (جلوگیری از ازدست رفتن ۱۵ سال زندگی با سلامتی کامل در ۱۰۰۰ نفر)، باعث کاهش هزینه‌ها به اندازه ۷,۹۰۹,۴۸۴ ریال به ازای هر بیمار در بازه زمانی ۶ سال نیز می‌گردد.

همچنین با انجام تحلیل حساسیت احتمالی (PSA) مشخص گردید، با آستانه تمایل به پرداخت ۴۰ میلیون تومان، راهبرد سوم در مقایسه با راهبرد اول در ۹۷/۶ درصد موارد، راهبرد هزینه-اثر بخش بود.

■ **واژگان کلیدی:** سندروم عروق کرونر، بیماری عروق کرونر، ارزیابی اقتصادی، مطالعه هم گروهی، فرا تحلیل، هزینه-اثر بخشی، بار بیماری، سال‌های زندگی تعدیل شده با ناتوانی